

Rokkantak Lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Pozsony
Ferdinánd bolgár király-utca 5.

Kiadja: a
M. Kir. Rokkantsági Hivatal
Pozsonyi Intézete

Megjelenik havonta kétszer.
Egyes szám ára 20 fillér
Előfizetési ár: évenként 5 korona.
Rokkantak ingyen kapják.

II. évfolyam

POZSONY, 1917. MÁRCIUS 1.

5. szám.

Levél a rokkant vitézekhez.

Kedves fiaim!

Nektek írom ezt a levelet, kiket hazátok szolgálatában egy nagy szerencsétlenség ért, de nemcsak szerencsétlenség, hanem nagy megdicsőítő tisztelet egyszersmind.

De azért el ne bizzatok magatokat, ne higgyétek, hogy ti már minden kötelességeket leróttatok, mellyel a haza és királyotok iránt tartoztok. Gondoljátok meg, hogy mi lenne, ha az ellenség letiporta volna hazánkat és ti ugyan épkézlábú emberek lennétek, de a b-s z o l g á k. Gondoljátok meg, hogy nektek nemcsak a haza és király iránt vannak kötelességeitek, de még valaki más iránt is: ö n ö n m a g a t o k i r á n t. Üljetek ide mellém és beszéljünk meg sorsotokat, őszintén, nyíltan, mintha senkisé hallaná, csak mi. Ti tudjátok, hogy én is rokkant vagyok, 52 év óta félkezű és becsületszavamot adom, hogy az első évet leszámítva, sohasem éreztem szerencsétlenségem súlyát, sőt eszembe sem jut, hogy félkezű vagyok.

Ti már most azt kérditek, hogy történhetett ez?

Megmondom: Úgy történt, hogy d o l g o z t a m és a munka által legyűrtem magyar módra nagy szerencsétlenségemet. Nem ástam, nem kapáltam, de zongoráztam, naponta nyolc óra hosszat, verve a szárazfát, míg megtanultam a mesterséget és százezreket ajándékozhattam a szegényeknek.

Hát ti mit akartok dolgozni? Beszéljünk nyíltan, megmondom én: semmit. Nem a rokkantság a ti főbajotok, de a kislelkűség és a munkakerülés, azt mondhatnám: a munkaiszony. Ennek a kislelkű restségnek részben a ti rokkantságtok az oka, mert ti azt hiszitek, hogy a munkára képtelenek vagytok, pedig ez nem igaz. De hát hogy akartok élni? Azt is megmondom: Az állam adjon annyi pénzt, hogy minden rokkant független gazdag úr legyen. Már most ha az állam nektek annyi pénzt adna, azért ti mégis csak rokkantak maradtok, ő pedig koldusbotra jutna.

De mondjuk, hogy lenne annyi pénze és minden rokkantból urat esí

nálna, azt hiszitek hogy akkor minden jól lenne? Nem lenne. A semmittevés, az unalom rá vinne a palinkára, a pálinka avagy a pezsgő az elzűlésre és szerencsétlenségre. Kedves fiaim! dolgoznotok kell. Ha valaki, én értem a ti szomorúságtokat, elkeseredéseket, nem sok ember viseli úgy szívén sorsotokat mint én, mert szeretlek tiszta szívvel, tiszta lélekkel. De vannak jogos panaszaitok is. Miután a kórházban úri kisasszonyok ápoltak, ott ugráltak agyatok körül, minden kívánságotokat lesve, Ti azt hittétek, hogy ez mindig így lesz, pedig nem így volt. Félig vagy egészen meggyógyulva kitesznek. Ti meg haza akartok menni, de nem lehet. Felülvizsgáltnak hetekig, hónapokig, egyik városból a másikba hajszolnak. Itt is, ott is keresik az irományokat, míg csak valahol az ország egy határvárosában meg nem találják, vagy megsem találják. Esetleg akad egy jó helyetek, de nem lehet elfoglalni, mert nem vagytok elbocsátva. Ami regula, az regula, de azért lehetne azt egyszerűbben és gyorsabban kezelni.

Lássátok fiaim, én sok rokkantnak adtam kenyeret, főképpen fél- és másfél-kezűnek, egyrésze nem vált be, mert dolgozni nem akart. Már most foglaljuk össze röviden, hogy mit lehet és mit kell kívánunk és tennünk. Kívánjuk, hogy az állam viszonyainak megfelelő becsületes rokkantsági pótlékot fizessen. Kívánjuk, hogy a felülvizsgálatok gyorsabban teljesítenek. Készek vagyunk oly munkát vállalni, mely tehetségünknek megfelelő. Megemlítem, hogy Magyarországon sok régi félkezű földmives van, le is fényképeztettem őket munkaközben. Fogadjuk, hogy nem leszünk Magyarország koldusai, de hasznos munkálkodó rokkant vitézei, féltékenyen megőrizve multunk dicsőségét, állásunk díszét és becsületét. Isten áldjon meg fiaim! Higgyetek egy öreg rokkantnak:

„Rajtunk csak Isten és önmagunk segíthetünk“

Igaz szeretettel

Gróf Zichy Géza.

A kéz pótlásáról.

Írta Dr. B. L.

Nagyon csalódnánk, ha azt hinnők, hogy az u. n. munkakéz a mi korunknak az eszméje. Ha visszalapozunk a történelem lapjain, meglepődve fogjuk látni, hogy a hatvanas években s később a francia-német háború után milyen sokan foglalkoznak a munkakéz megszerkesztésével. Már 1867-ben bemutattak a francia tudományos akadémiában egy asztalost és egy ácsot, a kiknek olyan munkaprothesisük volt, hogy különféle betétek segítségével mindenféle szakbavágó munkát könnyen el tudtak végezni. Volt olyan feltaláló is, aki a mezei munkásokra gondolt s ezek számára készített munkakezet, amelynek segítségével tulajdonosa jól tudta használni az ácsot, kapát, kaszát. Ez a kéz (Bonnet-féle) olyan jó volt, hogy egy fiatal amputált-kezű földmives, mihelyt először felvette, mindjárt tudott vele dolgozni.

Rokkantjaink, a kiket a csonkaságuk arra készítet, hogy foglalkozzanak a mesterséges kéz kérdésével, sokszor találkoznak egy német orvos nevével, a Hoeftmannéval. Az újabb korban neki nagyon nagy érdeme van a mesterséges kéz, de főleg a munkakéz mai formájának a kifejlődésében. Németországban ma is nagyon sok helyen követik az ő utasításait. A rokkantak részére kiadott népszerű iratokban és bátorító füzetecskében mindenütt ott látjuk az ő kéz- és láb nélküli lakatosát, a hogy az általa kigondolt munkaillesztésekkel dolgozik. Hoeftmann kezeit az egyszerűség és elmésség jellemzi. Lehetőleg egyszerű, de jól kigondolt bõrmanchettával rögzíti az alaprészt, amelybe könnyen beleszavathatók a különféle u. n. munkaillesztések. Ő ezeket már a háború kitörése előtt jóval kieszelte s mint már fennebb említettem, egy-egy ilyen munkakézzel felszerelt iparost a szakértő közönségnek bemutatott. Az ő ügyvezett vasárnapi keze a legegyszerűbb s mindenki rövidesen megcsinálhatja magának. Vesz öt szál drótot, olyan hosszúra hagyja, mint az illető meglévő kezének az ujjai, azután az egyik végén egymásba drótozza őket. Így azután megvan az ujjak váza és a tenyér váza. A tenyérből kimegy egy drótkacs, amely

a csonkra felakasztja az egészet. Most azután vesz egy bőrkeztűt, amelyet megtöm fűrészporral s azután ráhúzza a drótujjakra. Így nyert egy olyan kezet, amelynek ujjait a másik kézzel kinyujthatja és behajlíthatja, szóval tetszésszerű formát adhat neki; nem kemény, tehát nem kopog, ha kemény tárgyat ér, nem csikorog.

Szintén közvetlenül a háború kitörése előtt terjedt el Európában egy híres amerikai mesterséges kéz hire. Erről a kinn Amerikában az időtájt tartott orvosi kongressuson megjelent német orvosok beszéltek akkor nagy elragadtatással. Természetesen most a háború alatt még jobban érdekli az embereket ennek az állítólag legtökéletesebb kéznek a mibenléte, azért hallanak rokkantjaink sokat beszélni a Carnes-kézzel. Carnes William amerikai esztergályos volt, amikor egy pittsburgi gépgyárban szerencsétlenül járt egy fűrőgépnél, s amputálni kellett a jobb karját. Szerencsétlen sorában nem nyugodott meg, rendelt magának egy mesterséges kezet, amely azonban sehogysem vált be. Erre ő készített magának egyet a saját felfogása szerint. A kéznek hire ment s ő felcsapott műszerésznek, műhelyt nyitott szülővárosában Warrenben. Közben történt, hogy egy nagy vagyonú kereskedő, Prescott elvesztette a bal kezét és a jobb lábát, megrendelt Carnes-nél egy mesterséges kezet. Ezzel azután annyira meg volt elégedve, hogy Carnessel együtt egy nagy részvénytársaságot alapított a Carnes Artificial Limb Co.-t, amely Kansas City-ben elkezdte 1909-ben gyárilag előállítani a Carnes-kezet. Azóta már üzletei vannak a társaságnak New-Yorkban, Pittsburgban, Chicagóban, Seattle és Los-Angelesban. A gyár Amerika egész területére sok ezer mesterséges kezet szállít, aminek az a magyarázata, hogy a farmerek közt igen sok az egykezű. Amerikában ugyanis a farmokban nagyon elvannak terjedve a gazdasági gépek, melyekkel igen gondatlanul bánnak, úgy hogy a mezőgazdasági balesetek folytán szükségessé vált amputációk száma igen nagy.

(Folytatjuk.)

Tripolis.

Irta: Gróf Lippe Eberhardné.

(Vége).

Verőfényes tavaszi reggel vetett horgonyt az Adria hajó Tripolis kikötőjében. Vasárnap volt, minden szünetelt, mintha nem is lett volna háború. Legközelebb hozzánk állott a lefoglalt hajója a tripolisi volt kormányzónak, szép fehér kecses építmény, s valami szelid olasz nevet festettek a régi ozmán név helyére. A kikötő felett mint valami csillogó madár, keringett lassú körökben egy olasz hydroplan.

A fehér lapos fedetű házakból álló város, egy kis magaslaton, a nap első sugarait fogta fel, s a napérintett falak rózsaszín árnyalata, a mélyebb fekvő utcák lágy, kék színe úgy tűntette fel Tripolist, mintha csak egy gyöngyházaszerkezet lett volna.

De csakhamar véget vetett minden ábrándnak a „pestis“-doktor megjelenése, nem kevésbé azon hír, hogy a katonai operációk s a Benghasiban erősen fellépett pestis végett a Benghasiból érkező idegen utasoknak partra száll-

Zichy Géza gróf élettörténete.

Azt hiszem, nagyon kevesen vannak széles e hazában, akik legalább nagyjából ne ismernék ennek a kiváló főúrnak és művésznek elete folyását. Legendás alakká vált ő már régóta. Most pedig a háború alatt még inkább nesztora es ragyogó példája lett mindazoknak, akik a hazánkért vívott harcokban valamelyik karjukat elvesztették.

Zichy Géza gróf ezelőtt 52 esztendővel, 15 éves korában vesztette el jobb karját egy vadászaton történt szerencsétlenség folytán. Evvel együtt azonban nem vesztett el a bátorsága is. Hozzáfogott, hogy törhetetlen akaraterővel pótolja a sors nehez csapását. Nemsokára annyira vitte, hogy nemcsak a mindennapi kézfogásokat tudta egy karral elvégezni, hanem bámulatos kitartással tovább gyakorolta magát a zongorajátékban is, úgy hogy Liszt Ferenc tanítványa lett.

Amikor karja elvesztése után először látta, hogy milyen gyámoltalan a leg-egyszerűbb kézfogásoknál is, így irt nevelőjének: „Kedves jó Csikym! Ha mátol számítva egy esztendő múlva nem leszek képes mindazt egy kézzel elvégezni, amit azelőtt két kézzel csináltam, akkor egy golyót röpítek a fejembe.“ Ez volt a sors ellen való hadüzenete. És nem volt szüksége a golyóra. Azzal kezdte, hogy szolgáját, aki öltöztetni akarta, kikergette a szobából. A „Buch des Einarmigen“ című német könyvében elismeri a gróf, hogy a kezdet elég nehéz volt. Ezt írja: Három óra hosszat tartott, amíg felöltöztem, de sikerült. Az ajtókilincscsel, lábaimmal és fogaimmal is segitettem. Amit ettem, azt mind előbb magam vágtam és aprítottam fel, ma egy kézzel tudok almát hámozni, a körmeimet le tudom vágni, magam öltözködöm, lovagolok, négyes fogatot hajtok, sőt egy kicsit zongorázni is tanultam.

Szabadjon a szerkesztőségnek közbevetőleg megállapítani, hogy ez a kedvesen szerény megjegyzése a művésznek mily fokban vált be. Ma az egész zenei világ tudja, hogy Zichy Géza egykarú játéka dacára nemcsak korunk leg-

nagyobb zongoraművészeihez tartozik, hanem hogy mint kiváló zeneszerző magyar tárgyú zeneműveivel, operáival a magyar nemzetnek és a magyar művészi zenének nemcsak hazájában, hanem a külföldön is elismert maradandó, értékes emlékeket állított.

Géza gróf atyja nem kényeztette el szerencsétlenül járt fiát. Amikor röviddel karja elvesztése után birtokuk környékére lóháton akart kirándulni, akkor apja ezt — a grófnő aggodalma ellenére — megengedte. Eleinte ugyan lovász kísérete, de két hónap múlva a fiatal gróf a lovaszt elküldte és egyedül lovagolt egyik kastélyból a másikba és sokszor csak későn este került haza, anélkül, hogy valami baja történt volna. 17 éves korában Pozsonyba került, hogy jogi tanulmányokat folytasson. Édesanyja egy nevelőt akart vele adni, de apja megtiltotta és így érvelt: „Mivel csak egy kezűd van, annál szükségesebb, hogy minél előbb és minél biztosabban állj saját lábaidon.“ Ezt a fiatal gróf aztán hamar meg is tanulta.

Látjuk, hogy a sorssal való küzdelem, a megbirkózás nem tartott nála sokkal tovább mint 2—3 esztendeig. A mi azután következett, az már nem volt olyan nehéz, mint az eddigi munka. Az már rendszeres, nagy, de élvezetes művészi munka volt, amelynek a művész és az ember naponta látta eredményét és élvezte gyümölcsét és a melylyel hazájának, magyar nevének és művészetének mindenfelé, rajongó lelkesedés közepette szerzett soha nem múló dicsőséget.

Alljon itt még egy rövid kivonat a művész saját tapasztalataiból:

Az én egykarúimnak nevezem ezeket a csonka hősöket, mert őszinte szeretettel viseltetem irántuk és mert atyai jóindulattal akarnék segíteni mindegyiken. Ez az érzésem valószínűleg abból a személyes felfogásomból származik, hogy magamat semmiképpen sem tudom sajnálni. A karom és meg fogom őket győzni arról, hogy ők sem sajnálják a méltókat. Sorsuk, boldogulásuk saját kezükbe van letéve. Ha akarni a karnak, akkor tudni is fognak. Sok száz egykarút oktattam már

nioi nem szabad. Akkoriban az esztrák-magyar konsulhelyettes egy tripolisi benszülött, vagyonos polgár volt, az ő fáradozásainak köszönhető, hogy a vasárnap dacára összeült a városi szenatus néhány tagja tanácskozássra, s végre délfelé megkaptuk az engedélyt a hajó elhagyására.

Első utunk az egyetlen rom, kath. templomba volt, melyben szent misét hallgattunk. Tagadhatatlanul sympatikus benyomást tesz Tripolis, melynek egy része modern épületekből áll, olasz üzletekkel; az arab városrészben érdekesek a szállólugással összekötött utcák s a sok benne lévő bazár.

Mint a moslem népeknél szokás, az egyes iparágak egy-egy utcában helyezkednek el. A nyílt üzletekben egyszersmind folyik a munka. Remek szép, széles nehéz selymet szőnek gyönyörű színárnyalatokban, kissé tovább már az ezüstművesek dolgoznak, primitív eszközökkel kovácsolva nagy ezüst lapokból művészi, érdekes tárgyakat. A zöldség és gyümölcskereskedésekben rengeteg felfűzött paprika lóg. Állítólag az északafrikai tartományok között Tripolisnak van a legmelegebb klímája; s egy

tisztavéri tripolisi mondása szerint csak úgy bírja nyáron a külső meleget elviselni, ha belülről ellensúlyozza és naponta legalább 100 paprikát megeszik!

Az európai várost csakhamar kertek váltják fel, melyek ismét a Mueschia oázisban találják folytatásukat. Itt vannak a nagy citrom és narancsfakertek, datolyafák állanak lucerna mezőkben, mely utóbbi itt oly dúsan terem, hogy tizszer is kaszálják.

Tulajdonát kiki meglehetősen magas falakkal veszi körül és a homokos utak, melyek az oázist minden irányban át szelik, ezen falak között haladnak el.

Ezen Mueschia oázisban folytak le azok a véres harcok és tragikus események, melyek rögtön Tripolis városának átadása után vették kezdetüket.

A sok helyen bedült, máshol golyózáportól szitaszerűen átlukasztott falak, a kiszáradt fák némán mesélik, mily borzasztó harcok mentek itt véghez. Ugyanis Tripolis könnyű bevétel után csakhamar előnyomulásra indult az olasz sereg. De már Mueschia oázisban találtak az

ki és talán ugyanannyi különböző le-
kületű rokkantat ismertem meg. Egyben
azonban mind hasonlítanak egymáshoz.
Majdnem mindnyájan bizalmatlanok, kis-
hitűek. Mennyit küzdöttem már az aka-
raterőnek ilyen ellanyhulása ellen! A
kérlelhetlen sors maga is meg fogja ezt
sokaknál változtatni és a tapasztalás, sőt
sokszor az unalom is az egyedül boldogító
munka karjaiba fogja őket visszavezetni.
A magyar ember nyugodt természetű.
Majdnem fatalistának lehetne nevezni.
Nem küzd az ellen, amit nem lehet
megváltoztatni. Nem megy fejjel a fal-
nak. Aminek lenni kell, annak meg kell
lenni. Az egyik kéz vagy kar elveszett,
vigye az ördög! „Vala h o g y a n csak
megleszek, mert még úgy
sohase volt, hogy sehogyse
lett volna.“ Ez tipikusan magyar
életfelfogás. De hogy a „vala h o g y a n“
mit fog jelenteni, jót-e vagy rosszat,
ennek az irányítása egyesegyedül magá-
nak a rokkantnak kezébe van letéve.

Az egykarúak iskolája

Irta Grosselfinger Károly műépítész, igazgató.

A társadalom tehetetlenségének az
a régi, minden emberbarát előtt szomorú
képe, amikor a vitézségi éremmel díszít-
ett rokkant hős kintornával vándorolt
városról városra, vagy pedig kitalak
csonka végtagjával egy utcasarkon ül-
dögölve, keserű kolduskenyerén tengődött,
remélhetőleg a mostani háború után nem
fog megisméltódni. Ma lehetőleg min-
denki azon fáradozik, hogy a háború
okozta sebek gyógyuljanak, hogy a
nyomor enyhüljön és különösen, hogy
csonkított, rokkant harcosaink sorsa
minél elviselhetőbbé alakuljon.

Eddig az egykarú teljesen magára
volt hagyatva. Ugyszólván csak egy
fáradt vándora volt e földnek, mindenki
keresetképtelennek tartotta, senki sem
törődött vele, de nem is tudta volna
hasznát venni senki.

Egykarúak számára való iskolák
vagy intézetek nem voltak eddig sehol,
bár azokból, kik a békés idők sérülései
folytán veszítették el kezüket vagy ka-

rukát, ilyen intézetnek elég tanulója
került volna össze. Ennek az oka egy-
részt ezen sajnálatraméltók irányában
levő részvétlenségben, főleg pedig alkal-
mas tanerők hiányában található.

A háború e téren is nagy változást
hozott. A háborúban csonkított katonák
nagy száma megteremtette a szükségét
annak, hogy egy ilyen iskola keletkez-
zék. Ennek a feladatnak szenteltem
magamat én — minden külső vagy
idegen befolyás nélkül — mint aki jobb
karomat már tanuló-éveimben vesztettem
el. Sikerült azonban magamat annyira
tovább képezni, hogy tanulmányaimat
folytathattam és a képzőművészeti aka-
démia-t elvégezhettem. Ez az önmagam-
ból merített erő, amely egy szomorú
sors fölött győzedelmeskedett és elveszt-
ett karom dacára újra visszaadott az
életnek — indított arra, hogy az összes
félkarúakat egy külön iskolában egye-
sítsem és hogy saját példám és gyakorlati
útmutatásom alapján bebizonyítsam nekik,
hogy az ember egy karral is egész férfi
lehet.

Nem sokkal a háború kitörése után
— amikor az első sebesültek érkeztek
Wienbe — már volt alkalmam, hogy
olyan katonákkal beszéljek, akiknek egy
karját le kellett venni. Általában mind-
nyájan nagyon leverték voltak, ami az
egy karjuk hirtelen elvesztésével járó
gyámoltalanság és tehetetlenség érzése
miatt könnyen érthető. Oly erős csapást
mért rájuk a kérlelhetlen sors, hogy
lelki egyensúlyuk teljesen megbomlott.
Hiszen ők, az egykarúak azok, akik a
háború keserű következményeit egész
életükben érezni fogják. Azért oly nehéz
a keresztjük, mert gazdasági szempont-
ból náluk a lét vagy nem lét kérdéséről
van szó. Nehéz kételyek, szomorúság és
ijesztő kishitőség jellemzik e szerencsét-
lenek lelki állapotát. Beszéltem olyanok-
kal is, kik őszintén sajnálták, hogy nem
estek el a dicsőség mezején.

Volt egy közöttük, akinek jobb
karját egy shrapnellöveg szétrombolta.
Karja még sínben volt, felkötve hordta.
Az orvosok véleménye szerint karját nem
lehetett megtartani, amputatio volt szük-
séges. De a szerencsétlen nem tudta
magát erre a lépésre rászánni, mert úgy

látta, hogy karja elvesztésével megélhe-
tése is megsemmisül. Mint kereskedőse-
géd előbb még anyját is támogathatta,
most pedig maga is nagy mértékben
támogatásra szorult. Ez a tudat annyira
nyomasztólag hatott lelki életére, hogy
láthatólag azon tűnődött, hogy elvisel-
hetetlennek látszó életének erőszakkal
vessen véget.

Megmondtam neki, hogy ne csüg-
gedjen, hogy okvetlenül új életet kell
kezdenie. Próbáltam meggyőzni, hogy
további sorsa mégis csak az ő kezébe
van letéve és ha egy karja dacára hallgat
a szakemberek jó tanácsaira, teljesen
alkalmas lesz arra, hogy valamilyen hi-
vatást betöltsön. Kételkedve és hitetlenül
nézett reám, amin nem csodálkoztam,
hiszen majd minden egykarú elvesztette
az önmagában való hitet. Bátorságuk és
tetterejük jóformán karjukkal együtt ve-
szett el. Tovább beszéltem neki a tanító kér-
lelhetetlen kitartásával és biztosítottam,
hogy a munka a bal kézzel is egészen
jól fog menni. Hitetlenül hallgatta szavai-
mat. Ekkor megmutattam neki, hogy
nekem is csak egy karom van, ami eddig
felöltöm alatt nem látszott. Mintha ez
egy kis bizalmat keltett volna benne.
De azért nem volt egy könnyen kapaci-
tálható. Sőt azt mondta: „Igen Uram,
ön gazdag ember, a bal kézzel pénzt
kiadni, azt elvégre én is tudnám, hanem
a ballal a kenyeremet megkeresni, az
egész más dolog.“

Meghittam, látogasson meg műter-
memben. Eljött, mindent pontosan, bíráló
tekintettel szemlélte, a rajzokat, terveket
stb. Látszott rajta az igazi érdeklődés.
Ezek a bizonyítékok már igazán új re-
ményt keltettek lelkében. Megint beha-
tósan tanácsoltam neki a műtétet. És ime,
amit ő még tegnap avval a kijelentéssel
tagadott meg, hogy inkább meghal,
abba most könnyű szerrel beleegyezett.
Miután saját szemével látta egy egyka-
rúnak működési körét, megtalálta azt a
vigaszt, mely őt egy csapással feloldotta
a nyomorúság és gyötrelme bilincseiből.

Ez a történet volt az, amely meg-
érlelte bennem azt az elhatározást, hogy
az „egykarúak iskoláját“ megalapítsam.
Az iskola a szükséges előkészületek
után 1914. november 2-án megnyitott. Az

első kemoly ellentállásra. Az eddig szervekedett
arab csapatok elkeseredéssel küzdöttek az el-
vesztett szabadságért. Borzasztó haláltusák foly-
tak itt le; minden kert, minden fal, minden fa
egy-egy fedezéket képezett.

Lassan kezdtek tért nyerni az olaszok, s
látva az arab ellentállás lankadását, neki báto-
rodva nagyobb támadásra készültek. Egyszerre
csak megszólalnak hátulról a puskák, az olaszok
két tűz között állanak s az élet-halál küzdelem-
ben veszik észre, hogy a látszólag meghódolt
Tripolisiak a város felől jöttek véreik segítségére.

Borzasztó veszteségeik voltak az olaszok-
nak, de erősítéseket kapva, megfordult a kocka
s véresen megverték az arab osztagokat, melyek
megfutamodtak s az oazison túl fekvő lybiai
sivatagban kerestek menekülést, de akkor meg-
kezdődött az óriási olasz boszu. Minden irányban
„feltisztították“ az oazist, nem kimélték senkit
s mire elkészültek, gyermekek, nők, aggastyánok
hullái takarták a földet. Evvel urai voltak a
terepnek. Egy közel álló moscheeben helyezték
el sebesültjeiket, melyet kórházzá alakították át,
s folytatták a hadműveleteket.

Az olasz hadvezetőség megfoghatatlan
könnyelműsége folytán a csapatok távozva, fe-
dezet nélkül hagyták a kórházat.

Egy szép éjjel felbukkant egy pár arab
osztag s csendesen körülfogva a kórházat, rövid
harc után betörték s kiméletlenül kivégezték az
összes betegeket, orvosokat, ápolókat Mire végre
segítség érkezett, nem élt már senki.

Ez volt a felelet a „feltisztított oázisra“.
Az ilyen bosszú tragédiája, mely egy meg-
támadt nemzet önvédelméből és keserűségéből
ered, nem eshetik emberi megbírálás alá.

A felbőszült olaszok a moschee-t rommá löve-
siettek a bűnösök felkutatására — sikerült velük
összeütközni — s 260 foglyot ejtve, melyeket
maguk elé hajtottak a moscheeig s ott bekerítet-
tek, addig-addig adtak sortűzet rájuk, míg az
emberhalom már nem mozgott.

De mire besötétedett, s a hold kissé világi-
tani kezdett, megmozdult valami a halottak
alatt. Öt ember bujt óvatosan elő, s csúszva-
mászva elérték az oazist.

Egyikük ma kertész egy gyönyörű citrom-
fakertben, s nyugodt mohamedan arcán nem

látszanak meg azon rémes éjjel eseményei
„Mektoul“! neki így volt megírva a sors köny-
vében!

A moschee most is úgy áll, tátongó falain
keresztül jár a tavaszi enyhe virágillatos szél.
És előtte, egy szönyegkerthez hasonlóan ké-
szítettek sarkat az olaszok; ott nyugszanak
egymás mellett, akik ott elvéreztek, csak a ví-
rágok sorai választják el őket egymástól.

A közepén egy különösen gondosan tartott
sír, márványtáblán áll a név: — Verri kapitány —
a lovaglómester.

Halkan mondják mellettem, hogy Verri,
látván téves információja folytán a roppant
vérontást, a borzasztó áldozatokat, melyet a
tripolisi expedíció igényelt, kétségbeesésében
kardjába dőlt, mert azt jelentette Romában,
hogy kardesapás nélkül lehet elfoglalni Tri-
polist.

Legyen végső vigasza, hogy az ellenféllel
szemben is igazságos arabok elismerik, hogy az
olasz tiszték bátran tudtak meghalni a tripolisi
ideálért.

ujságokban megjelent hirdetések figyelmeztetése révén a wieni kórházak vezető orvosai hozzám utalták egykarú betegeiket. úgy hogy egész rövid idő alatt tanulói létszáma 42 volt, közte 5 tiszt.

Az egykarú tanítónak a példája már az első órákban oly felemelő hatással volt erősen nyomott kedélyhangulatú tanulóimra, hogy testi fogyatkozásukból eredő gyámoltalanságuk hamar eltűnt és elvesztett önbizalmuk lassan, de biztosan visszatért. Valósággal versenyeztek a szorgalomban. Mindegyik túl akart tenni ügyesség dolgában a másikon, úgy hogy rövid időn belül valóban bámulatos eredményeket lehetett felmutatnom.

Az első eredmény az, hogy az egykarú megtanulja, hogy önmagán segíthet. Ehhez csatlakoznak ujjgyakorlatok, a melyeket mindennapos használati tárgyakon kell gyakorolni amíg elérjük a megmaradt kéznek teljes kihasználását. Ha a csonkítás oly fokú, hogy az illető régi mesterségét nem tudja folytatni, akkor lehetőleg régi iparágának adminisztratív vagy kereskedelmi részébe állítjuk, miután az ehhez szükséges tudnivalókra megtanítjuk. Így pl. jól használhatók asztalosok, kiknek faismerete és műhelygyakorlata van, mint rajzoló és tervezők nagyobb asztalosműhelyekben. Cipész, aki régi mesterségét sajátkezűleg már nem folytathatja, jól beválhat mint kalkuláns, vagy eladó nagyobb üzletekben. A kitanult lakatosnak több jó állás kínálkozik egy gyár gépészeti osztályán, vagy mint liftkezelő: a villamos szerelő jól alkalmazható könnyebb szerelési munkáknál mint felügyelő, motoroknál, a kapcsolótáblánál, stb. A mezőgazdasági segédmunkás, aki azelőtt a mezőn dolgozott, mint levélhordó, erdőőr, vagy erdészsegéd fog beválni. Még egykarú szedők is — bal v. jobbkarúak — ha megfelelő segédeszközök állanak rendelkezésükre — egész jól folytathatják régi mesterségüket. Akik több nyelven beszélnek, azok mint hotel- vagy vasúti portások és tolmácsok használhatók. Az alkalmazási lehetőségek egész sora nyílik még ügyvédeknel, jegyzőknél, a gyárak legkülönbözőbb üzemeiben, nagykereskedőknél stb. Az ilyen állásokhoz szükséges ismereteket, mint a gépirást, gyorsírást, a kereskedelmi számtant és könyvvitelt az egykarúak szintén az iskolában sajátítják el.

(Folytatjuk.)

Hogy éljenek hazájukba visszatérő rokkantjaink?

Irta Dr. T. J.

(Folytatás.)

Két év múlva meglátogatja egy rokonát, kinek háza híres a rendetlenségről, ő maga pedig piszkosságáról. Egy pár hét múlva ez is typhusba esik, noha más emberrel nem érintkezett hónapok óta, s falujukban egy beteg sincs. Az ápoló megbetegedése könnyen érthető, hiszen ez a beteggel közvetlenül érintkezik, napoként ágát rendezzi, a beteg széketét, vizeletét hordja ki, s önti az árnyékszékbe előzetes fertőtlenítés nélkül és kezét nem tisztogatja rendszeresen. De hogy betegedik meg a városban lakó gyermeke, tejevőinek egy része? noha

a tejet kezelő tejeskoecsis egészséges s a tejet a beteg közelébe sem viszi; miért betegszik meg csak egy pár vevője, miért marad a többi egészséges? Hogyan betegednek meg hús- és élelmiszer-vásárlói? noha a beteg lázas állapota óta a kiürítő helyekre lábát nem tette be. Miért marad egészséges a cselédleány? Van-e összefüggés a két év múlva megbetegedett rokon typhusa s a koresmáros látogatása között? Mindezekre nagyon egyszerű a felelet s szembezőkő a levonandó következtetés, hogy hogyan védekezünk a fertőző betegségek ellen. A beteg széketét s vizeletét, előzetes fertőtlenítés nélkül hol a trágyadombra, hol az árnyékszékbe öntötték, melynek gödre egy vékony ér útján közlekedik a kúttal. A typhus-bacillusok a betegnél a székettel és vizelettel állandóan ürülnek, tehát az árnyékszékbe a kúttal is jutnak. A tejeskannákat, a vaj köpülőt s a koresmai edényeket a kútból merített vízzel mossák ki, tehát ide is elhányódnak a bacillusok, s most akár hamisítják vízzel a tejet és bort, akár nem, a tejben, vajban és borban is lesznek typhus-bacillusek, melyek a vásárlók egy részét s a gyermekeket is megtámadták. A boltból vásárlók sorsa is könnyen érthető. A koresmáros csak hat hét múlva betegedett meg a borvásárlás után, de ezalatt a két hét alatt a typhus-bacillusok a szervezetében már végezték aknamunkájukat, s a székettel, vizelettel ekkor is ürültek és a koresmáros kezéhez is tapadtak. Ő ekkor is mosatlan kézzel vágta a húst, mérte a cukrot, paprikát stb., kezét fogott vásárlóival s adott az árú mellé egy csomó typhus-bacillust is.

Ez a két hét volt a betegség lappangási ideje, amely alatt a látszólag egészséges ember majdnem épügy fertőz, mint súlyos megbetegedése idején. Ezt a lappangási időt ülik le a haretérről visszatérő katonák a megfigyelő állomásokon, nehogy családjukba cholera, typhust, vagy más fertőző megbetegedést vigyenek. Így sikerültesak az otthonában békésen dolgozó lakosságot a háborús járványok pusztításától megóvni. Természetesen ez a lappangási idő minden fertőző betegségnél más. Egypár órától — egypár hétig, hónapig, sőt évig tarthat. Új húst hoztak a mészárszékekbe s a vevők között mégis akadt állandóan egypár új typhusos beteg.

A typhus-bacillus egyike a legszivósabb életű bakteriumoknak. A trágyadombra kiöntött széketben a typhus-bacillusok a beszaradt felső védőréteg alatt hosszú ideig életben maradnak. Míg a tuberculosis-bacillust az erős napsütés egy nap alatt elpusztítja, a cholera bacillust a hideg egy két nap alatt megöli, addig a typhus-bacillus hidegnek, melegnek, nedvességnek, szárazságnak, egyaránt igen hosszú ideig ellenáll. (Építőlyagban pl. 8—10 évig fertőzőképes marad. A trágyadombról, klozetokról a legyek a lábukhoz tapadt vagy lenyelt bacillusokat a mészárszékekben a húrra s a boltban az élelmiszerekre viszik, s velük megfertőzik ezeket. Belsőgeket, cholera, typhust, tuberculosist, s egy csomó hasonló megbetegedést terjesztenek így a legyek; de élelmi szereink maguk is (hús, tej stb.) lép-fenét, takonykört szalagférgyet és tuberculosist terjeszhetnek.

Ezért kell a legyeket irtani, késő ősszel és télen a megmaradottakat megölni, az ételeket jól megfőzni, kisütöni, a tejet felforralni, s a nyersen élvezett gyümölcsöket s egyéb étel-neműt jól megmosni. A koresmáros rokonának typhusa, s az ő két év előtt kiállott megbetegedése között félreismerhetetlen kapcsolat van. A typhus-bacillusok, (de más fertőző betegségeké is) éveken át megmaradnak pl. az epehólyagban, s állandóan ürülnek a bélsárral. Csak

alkalmas gazdát, elég gondatlanságot, piszkot találjanak, azonnal gazlát cserélnek s így lesznek kiinduló pontjai egy új járványnak.

Tévedés volna azt hinni, hogy csak a beteg székelete, vizelete s a beteggel való közvetlen érintkezés fertőz és terjeszti a betegséget. A beszédkor kifröccsenő szájnyal, a torok-és szájöblítő viz, az orrváladék, és a bőrről lehámló bőrkorpa és izzadság semmivel sem ártatlanabb.

Hogy a szervezetbe bejutott bacillusok azt meg is betegítsék, szükséges, hogy ezek megfelelő számban kerüljenek be, elég életerősek legyenek, s a szervezet védekezését legyűrjék. A bacillusok ellen a szervezet azonnal sorba állítja sejtjeit, mérgeik ellen a sejtek termelte ellenmérget; minden attól függ, melyik félfesz a győztes. A tejeskoecsis, a cselédleány s a vásárlók egy része egészséges maradt, de a szervezetükben a bacillusok bizonyos ideig még is éltek, s hónapokon, heteken, sőt éveken át terjesztették őket a typhust mint bacillus-gazdák, akárcsak a megbetegedett egyének. Jól tudjuk, hogy cholera, typhus, vérhas és dyphteritisben a fertőzötteknek csak 50%-a betegszik meg, a másik 50% nagy része mint bacillus-gazda még veszélyesebb embertársaira, mint a beteg, mert ellenük védekezni ritkán, nehezen, vagy egyáltalán nem tudunk.

Igy terjednek a cholera, typhus, vérhas, tuberkulosis, himlő, scarlatina (vörheny), dyphteritis, s a többi a fertőző betegségek és pedig minél müveltebb, rendtelenebb, piszkosabb s babonásabb valamely nép, annál gyorsabban, borzalmasabban, majdnem kiirthatatlanul.

(Vége következik.)

Egy vak katona megfigyelései.

Irta dr. Csurgó György vak főhadnagy, ügyvéd.

(Vége.)

A dolgozó férfi megfelelő segédeszközökkel és ahol a szükség kívánja, segítőtársallatva, csakhamar otthonosnak érzi magát hosszú éveket óta folytatott munkájában. És az a vágy lesz úrrá benne, hogy teljesítménye teljes mértékben állja meg helyét a látók munkája mellett. A gyakorlás kitünő mester és a megváltozott életviszonyok megszokása a sikeres fáradozás boldogító érzetét ébresztik a kenyérkereső pályáján haladó munkásban. Sokszor szinte még a kisérő is feleslegesnek tetszik, mert az intézetben nyert számos útbaigazítás és a közbe-közbe adott figyelmeztetések sokszor a mozgás nagyobb szabadságát vonják maguk után és így a munkás látó korában nem ismert, uttalan uton is haladhat.

Mint végső eset marad fenn egy új életi. vatás kitüzése. Ez természetesen a világtalan katonák alapos megkérdezése és hajlamuk megfigyelése útján történik, amint ennek az intézetben magam is sokszor csendes szemlélője voltam.

A megfelelő foglalkozás kiválasztásánál az összes egyéni viszonyok figyelembe vétele mellett leglényegesebb szempont az, hogy minél teljesebb termelőképeséggel minél nagyobb munkaérték termeltessek, hogy ezáltal a munkás munkájának gyümölcsét kellőképpen élvezhesse.

A foglalkozási ágak közismertek: a kefekötés, kosárfonás, hangszerhangolás, műszöves, zenejáték. Új ágaknak tekinthetők: a massage és telefonkezelés. A szellemi munkások részére pl: gyogyopedagógiai szaktanári képesítés; egy másik az orvoshivatásnak bizonyos keretekben való folytatásával, én az ügyvédi hivatásom gyakorlásával, egy másik a teológiai pályával kívánja kenyerét megkeresni. Az újabb intézet

tagok bizonyára szintén megtalálják meggondolás után a nekik megfelelő életcél.

A vak katonák képzésnek legfőbb két célja: az általános oktatás és az életpályára nevelő szakképzés tehát számos katoná érdekében már valóra is vált. Eldöntendő feladat ezek után, hogy miként történjék a világtalan bajtársak 1. elhelyezése, 2. foglalkoztatása, 3. munkatermékük értékesítése.

Az elhelyezés kérdésében irányadó szempontoknak kell tekintenünk az ember általános természetét, az élet és fejlődés szerves berendezését, túlzásoknak kikapcsolását. Állandóan hirdett és még sem elkopott íge az, hogy az ember társaslétre született. A család mindent átölelő nemes érték, mindannyiunk érdeke, hogy, amennyiben csak mód kínálkozik, bocsássuk vissza a világtalan katonát a család körébe. Aki közülük nőtlen és arra vágyik, hogy családot alapisron alapíthasson is. Segítsék őt ebben az állam és a társadalom szívének megnyilatkozásából keletkezett segélyalapok.

Az ismert édes otthon, szobáskáiban, udvarán, kertjén, kornyékán, kedves útjain tűnődve, megnyugvással szállhat gondolatunk és útjait taposva minden kis fordulónak felismerése felelteti a vakságot. A szomszédok köszönése csupa ismerős arcokat elevenít meg. Az életben való mozgás nem bolygás többé az ismeretlenbe.

Önként értetődik, hogy a testi fogyatékoság egyéb csapásaiban is részes, valamint a nőtlen férfiak telepi, vagy intézeti elhelyezése igen sok esetben helyesebbnek mutatkozik. Ez alkalommal csak az általános esetekről óhajtottam szólni.

Az otthonába tért egyén foglalkoztatása nem fog nagyobb nehézségekbe ütközni. Átmeneti apró bajok hamar megszűnnek és a szükséges ipari berendezés szintén meglesz az intézet útbaigazítása és a szükség esetén további ellenőrző felügyelete mellett.

Azt hiszem helyesen ítélem meg a rokkantügyi hivatal nemes szándékát, midőn az útrabocsátásnál a polgári életbe visszatérő munkást ellátják az íróasztalával, a szellemi munkást írógéppel, az iparit pedig szerszámokkal, munkagéppel, valamint egy bizonyos termelési időszakra számításba vett nyers anyagkészlettel is. A jól felszerelt munkás hazaérkeztek szívesen áll munkába.

Az iparcikkek értékesítésének leggyorsabb módjával kínálkozik az iparos otthonában való, a házi elárulás. Hogy azonban a piacon való kereslet rövid időn belül kielégítést nyerjen és hogy a nyersanyag utánpótlásáról (természetesen ellenérték fejében) gondoskodni lehessen, erre nézve a már működő, államilag is ellenőrzött és hazánkban is szervezett, vakokat foglalkoztató intézetek közvetítése, valamint ezeknek budapesti központja volna fölhasználható.

Természetes munkaforrások nemcsak a polgári vakok számára nyíltak meg, hanem bizonyára a vak katonáknak is rendelkezésére állanak. Viszont a kölesönösség váltja ki bennem azt a meggyőződést, melynek gyakorlati példáiról a nagy német birodalom máris fényes tanúságot szolgáltat, hogy a vak katonák nem képeznek külön kasztot a világtalanok között, hanem a testvériség szent nevében egyesülnek a polgári életben látásukat veszített vak testvéreikkel.

Ezen ösvényen haladva eljutunk a vége felé. Nem tüntetünk vakságunkkal, örömmel és szeretettel fáradozunk magunk és embertársaink javára. És ekkor valóra válik az a mondás, mely Bécsben magas helyről hangzott el felénk: „Örülünk, hogy azt a fényugarat, mit a szemükbe nem vezethetünk, a lelkükbe, a kedélyükbe vihetjük át.”

Legnagyobb értéknek vélem a csapásokban kipróbált ember lelki összhangjának visszatérését, mely megbékült, erős akaráttal vezeti vissza a megvakult katonát a polgári életbe, a világtalan testvérekkel való együttes, vállvetett munkára. Az egyéni szabadság és intézmények önállósága mellett is vezessen bennünket a közösség minden átölelő szociális elvének gyakorlati alkalmazása. Mindnyájunk javára kívánom: „Magyarország világtalanjai, egymással és egymás érdekében egyesüljetek!”

Jogi ügyekben ingyen felvilágosítást és jogsegélyt nyújt Dr. Földes Zsigmond ügyvéd, 13. honv. gy.-e.-beli rokkant főhadnagy. Jelenkezni lehet a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában. Egyéb intézetek rokkantjai írásban fordulhatnak lapunk szerkesztőségéhez.

Külföldi hírek.

Több millió alapítvány rokkantoknak. Németország egyik leggazdagabb főura a nemrég elhunyt Henckel Donnersmarck herceg több millió márkás alapítványt tett egy Berlin közelében felépítendő gyógyintézet céljaira, ahol a hadisérültek nyernek elhelyezést. A megfelelő területek és erdőségek természetbeni átutalásán kívül a herceg több millió márka készpénzt adományozott e célra. Az építkezéseket már megkezdték. Az alapítvány fölött a német császár rendelkezik.

Hempel Frieda alapítványa. A világhírű énekművésznő saját vagyonából szintén egy nagyszabású rokkant-telepet alapított csonka hősök számára. A kerttelep csupa családi házból áll, amelyekben a rokkantak laknak, azonkívül megfelelő műhelyek is vannak a telepen, ahol a rokkantak mindenféle iparágban rendelésre dolgoznak, sőt ha akarják, saját művegtagjukat is elkészíthetik vagy annak javítását elvégezhetik. Az alapítvány a porosz kir. kamaranékesnő nevével viseli és fenntartási költségei a művésznő jótékony célú hangversenyeinek bevételeiből fedeztetnek.

A Krupp gyár hadisérültjei. A világ legnagyobb fegyvergyára elhatározta, hogy mindazokat régi alkalmazottai közül, akik mint hadisérültek a katonaság kötelékéből elbocsáttattak, ismét alkalmazza üzemében, akár tudják régi foglalkozásukat eredményesen folytatni, akár nem. Ez utóbbi esetben más megfelelő foglalkozást kapnak. Ez idő szerint Krupp-gyár alkalmazottai közül kb. 30000 ember vonult be katonai szolgálatra. Figyelemreméltó a gyár igazgatóságának azon rendelkezése, amely szerint minden rokkantnak a háborús állami segélyt ujaabbi alkalmaztatástól kezdve 5 évre biztosítja. Olyan esetekben tehát, amikor az állam a segélykifizetést a rokkantnak ismét beállott keresetképeségére való tekintettel beszünteti, a gyár a hátralevő idő tartamára ezt saját pénztárából tovább fizeti.

Hadisérültek zenei kiképzéséről irt a „Zeitschrift f. Krüppelfürsorge“-ban Kestner tanár. Ezt a knyérkereseti ágat eddig a rokkantak tanításánál egészen elhanyagolták, most azonban a németek ehhez is alaposan hozzálátnak. A hangszerek technikájában rejlő nehézségek egyrésze legyőzhető, másrészt megmagukon a hangszereken lehet megfelelő változtatásokat eszközölni, segédeszközöket szerkeszteni stb. A vak zongorás vagy hangoló még békéből is igen ismeretes alakja azenészvilágnak. Egyes ujjak hiányával a zongorázás még jól lehetséges sőt hogy a játék még egy kar hiányánál is művészi tőkélyre emelhető, erre legjobb példa Zichy Géza gróf esete. A rézfúvók kezeléséhez általában egy teljesen ép kéz elegendő. A másik csonka végtag megfelelő segédeszközzel elég a hangszer megtámasztására. A hangszeren magukon is lehet változtatni, pl. a jobb kéz sérülése esetén olyan trombitát lehet szerkeszteni, amelynek billentyűi a bal kéz számára vannak építve. Egy ilyen trombitát ajándékozott a mostani háború alatt a svéd királynő egy német hadisérült matrónának. A fafúvók szerkezetét is szükség szerint meg lehet változtatni. A fuvolán kevesebb lyukat és billentyűt lehet alkalmazni stb. Egykaruak sőt olyanok is, kiknek mindkét keze hiányzik, kitűnően kezelhetik az üstdobot, réztányért, trianglit, harangjátékot és xylophont.

A pozsonyi intézet rokkantalapjának célja, hogy azon rokkantakat, akik intézetünkben új mesterséget tanultak, műhelyberendezéssel és szerszámokkal lássuk el, és a szorgalmas tanulókat időnként kisebb jutalmakkal buzdítsuk. Szíveskedjék az erre a nemes célra szánt adományokat a pozsonyi intézet igazgatóságához címezni.

Hírek a magy. kir. Rokkantügyi Hivatal budapesti Révész-utcai intézetéből.

Közi Hámos Nándor.

Gazdasági előadások a gyógyintézetben. Dr. Bókay Árpád igazgatónk a termelés fokozása céljából fölkérte Borogh Közy Zoltán földmivesiskolai igazgató-tanárt, hogy itt ápolt gazdáinknak úgy a földművelés, mint az ezzel összefüggésben levő állattenyésztés köréből előadásokat tartson. Nevezett igazgató-tanár 20 előadást fog tartani ápoltjainknak. Betegeink teljesen megtöltötték az előadás céljából szolgáló terem és hó 20-án s nagy élvezettel hallgatták az első előadást, mely nekik számos gyakorlati útmutatást nyújtott. A következő előadások minden kedden és szombaton 6—7-ig lesznek. Az előadó számos éven át földmivesek között tartózkodott, így az ő szájuk ize szerint tartott előadások gyakorlati haszna biztosítva van.

Augusztai főhercegnő bolgár rokkantjainknál. Ritka vendége volt e hó 15-én intézetünknek. Augusztai főhercegnő meglátogatta hadi kórházunkban ápolt bol-

gár rokkant katonáinkat. Fogadására megjelentek a kórházban gróf Apponyi Albert, a Bolgár Vörös Kereszt támogatására alakult országos bizottság elnöke, gróf Szécsen Miklós udvarnagya, gróf Apponyi Gyula, báró Guttmann Vilmosné, Palugyai Mórné, dr. Bókay Árpád egyetemi tanár-igazgató, Nedkoff Tivadarné, Nedkoff Tivadar bolgár főkonzul. A főhercegnőnek a főkonzul tolmácsolásával mindegyik rokkantához volt egy-két szíves szava, sőt ajándékokkal is kedveskedett bolgár testvéreinknek. A főhercegasszony a látottak fölött való teljes megelégedésének kifejezése mellett távozott.

Hírek a magy. kir. rokkantügyi hivatal pozsonyi intézetéből.

Vöröskereszt - kitüntetések. Ferenc Szalvátor főherceg, a vöröskeresztegylet védnökhelyettese, a m. kir. rokkantügyi hiv. pozsonyi intézetének személyzete közül legutóbb a következőknek adományozott kitüntetések: Korompay Ottó százados, Jausz György és Suján Pál főhadnagyok, dr. Farkas Sándor és dr. Toppler István főorvosok (II. oszt. díszjelvény a hadiékítménnyel) Bartal Lili, Bognár Erzsébet, Krammer Vilma, Krusina Hilda, Pallós Antalné, Petényi Józsa, Rauschmann Cecília, Stein Adél, Tabódy Ida, Wollmann Elma önkéntes ápolónők, valamint a nemrég elparentált Martiny Lenke (ezüst díszérem), Kiss Sándor és Szlanyi Emil tornatanárok (ezüst díszérem), Boell Ferenc, Berger Sándor, Horovitz István, Lulay Frigyes Mindszenty Béla, Pollák Dávid, Schultz Rezső, Schwartz Hugó, Szalay József, (ezüst illetve bronz díszérem.)

A fenti hölgyek közül jelenleg is fáradhatatlan buzgalómmal működnek mint önkéntes ápolónők: Krammer Vilma, Petényi Józsa, Wollmann Elma, továbbá Bittera Anikó és Pongrácz Laya grófnő, kik már előbb részesültek a vöröskereszt kitüntetésében.

Rokkant polgári iskolai tanulók vizsgálja. A pozsonyi intézet rokkantjai közül azok, akik a polgári iskolai tanfolyamot végezték, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister úr 3077/1917 sz. rendelete alapján f. hó 23-án és 24-én vizsgáztak a megfelelő tananyagból. A vizsgabizottság a következőkből állott: Schwetz Vilmos, kir. tanácsos, tanfelügyelő mint elnök, Skonyár Gusztáv a pozsonyi rokkantiskola elméleti tanfolyamának igazgatója és Dömötör főtisztelendő, Bergmann József, Völkel József urak, valamint Andersch Mariska és Rosznák Mária kisasszonyok, oktatók. A következő rokkantok vizsgáztak: Augusztin Rezső, Cseh Gyula, Felber József, Horváth Lajos, Piczer Imre, Proszty Mátyás a polg. iskola III. és IV. osztályának, Dezső Gyula a II. és III. osztálynak tananyagából. Azonkívül Hirländer Pál rokkant az utóbbi anyagból javítóvizsgát tett. A vizsga tantárgyai voltak: hittan, magyar nyelv és történelem, világtörténelem, német nyelv, számtan, mértan,

természetrész, természettan és földrajz. A tanulók, akiknek azelőtt mind más hivatás volt, igen értelmesen és nagyon jó eredménnyel feleltek meg az összes feladott kérdésekre. Az oktató urak és hölgyek megelégedéssel és jogos büszkeséggel tekinthetnek vissza buzgó működésük sikeres eredményére, amelyért a pozsonyi intézet ezton is köszönetét fejezi ki. A kiválóan sikerült írásbeli vizsgadolgozatokból legközelebbi számunkban szemelvényeket fogunk közölni.

Szórakoztató előadás a pozsonyi intézetben. Rokkantjaink számára a Tabódy Ida igazgató vezetése alatt álló állami tanítónőképző-intézet növendékei kedves előadást rendeztek f. hó 25-én vasárnap délután az intézet tornatermében. Rokkantjaink látható örömmel és jókedvvel fogadtak minden számot. Volt is mint mulatni, mert a kedves prepák bámulatosan sokoldalú műsort nyújtottak nekik. Volt szavalat, ének, magánjelenet, karének, két szindarab, sőt még (a dualismusra való tekintettel) német nyelvű stájer kosztümos jelenet is. Mondanunk sem kell, hogy a hölgyek kiváló produkcióit zajos tetszésnyilvánítások fogadták. A közzenét a pozsonyi intézetben levő rokkantakból álló cigánybanda szolgáltatta. Rokkantjainknak Dezső Gyula által rövid szavakban tolmácsolat köszönetét megismételve, szabadjon azt mondani: „Mielőbbi viszontlátásra.“

Tarnay Alajos-nak a pozsonyi rokkantok javára tervezett hangversenyét a belügyministeri rendelet értelmében el kellett halasztani. Mivel a színházakra és hangversenytermekre szóló tilalom valószínűleg már néhány nap múlva megszűnik, a pozsonyi közönségnek mégis lesz alkalma, hogy a nemesszívű művész hangversenyében gyönyörködhessen.

A pozsonyi intézet sebészi barakjának is kedves délutánja volt mult vasárnap febr. 25-én. Ott fekszenek a súlyosabb betegek, akik műtét után várják felgyógyulásukat. Ezeket vendégelte meg ismét az a jótékony, magát megnevezni nem akaró úrinő, aki az ő karácsonyi ünnepélyüket is rendezte. A bőséges, jóízű osonnán kívül még tombola is szórakoztatta ott levő rokkantjainkat.

Lapunk célja a rokkantak szociális boldogulásának, művelődésének előmozdítása.

Kérjük mindazokat, akik hazánk rokkantjainak ügyét szívükön viselik, hogy fizessenek elő a lapra, tegyék ezáltal lehetővé a lap fennállását, legyenek lapunk barátainvá és munkatársainvá.

Az előfizetési díj egy évre 5 korona.

A Pozsonyi Intézet „Rokkantalap“-jára, amely egyrészt kitanult rokkant mesteremberek szerszámokkal való ellátására, másrészt műhelybe és iskolába szorgalmasan járó rokkantak időnkénti jutalmazására szolgál, 1917. február hóban a következők adakoztak:

Felsner Leó cég	K	74.63
Áll. polg. fuiskola Pozsony	"	100.—
Első magyar finombőrgyár Freund S. R. T.	K	1000.—
Congedi Eletta	K	5.—
„Erzsébet Nőiskola“ Bpest.	K	200.—
Böhm Ferenc	K	15.60
Distler Henrik	K	16.51
Wölfel és Leinwather cég	K	781.46
ö.zv. Hubert Jánosné	K	100.—
Duschek Oszkár cég	K	71.49
70 nyűlbőrért befolyt	K	126.—
Madarász Imre	K	50.—
ö.zv. Mesterházy Ödönne	K	50.—
Dr. R. A. tanudij	K	20.—
összesen	K	2610.69
Előbbi gyűjtésünk	K	12990.44
összes bevétel	K	15601.13
Az alap céljaira ford.	K	2686.52
Az alap jelenlegi vagyona	K	12914.61

Fogadják a nemesszívű adakozók ezton is az intézet és a rokkantak hálás köszönetét.

Rejtvények.

áb, da, do, egy, el, ga, gye, il, lat, li, lí, me, nad, nya, om, ra, ra, rág, rong, sá, ta, tor. A fenti szótagokból a következő jelentőségű szokat kell alkotni: 1. országrész, 2. közönséges fegyver, 3. étel, 4. virág, 5. kép, 6. ruhadarab, 7. keverék, 8. birtok, 9. lakóhely, 10. szag. A szavak kezdőbetűi alólról felfelé és a végbetűk felülről lefelé olvasva egy ismert magyar főhaszt adnak.

A mult számban közölt rejtvények megfejtése:

I. Ragusa obeliszka kengyel kabala antilóp noszvaj tambura

A szavak kezdő és végbetűi a következő címet adják:

„Rokkantak Lapja.“

II. Meny(y)asszony.

A kinek tollforgató rokkantjaink közül érdekes élményei, saját harctéri történetei stb. vannak, nyujtsák be azokat írásban a szerkesztőségnek!

A KI pozsonyi rokkantjaink közül olvasni akar, annak rendelkezésére áll az intézet kölcsönkönyvtára. Az igazoló jegyek alapján mindenki kikölcsönözhet magának egy könyvet a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában.

A KI előfizetőink közül lakást változtat, vagy hadba vonul, szíveskedjék új lakása címét vagy a tábort póstaszámát kiadóhivatalunkkal közölni, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

Szerkesztői üzenetek

Redlinger Sebő rokkantnak Kassa. Ujólajos kérésére értesítjük, hogy címére a lapot eddig is küldtük és ezentúl is rendszeresen küldeni fogjuk.

Józsa Lajos rokkantnak Kaloosa, Vig-u. 382. A lapunkban hirdett állásokra hazai rokkantjaink közül bárki pályázhat. Tessék írásbeli jelentkezését lapunk szerkesztőségének vagy a pozsonyi intézet munkaközvetítő irodájának (Pozsony, Ferdinánd bolgár kir. u. 5) minél előbb beküldeni.

Book Antal rokkant szakaszvezetőnek, Budapest, Révész-utcai intézet. A lapot elküldjük.

„Rokkant Hősök Lapja“ szerkesztőségének Budapest, Szegényház-utca. Sajnálattal nélkülözük f. évi január 1-e óta b. lapjuk cserépidényeit.

Zsiár János rokkantnak, Rózsahegy, II. sz. barrak. A lapot a mai számtól kezdve díjmentesen küldjük címére.

A KI rokkantjaink és pedig különösen amputáltjaink közül harctéri tetteik, sebesülésük története alapján magát kitüntetésre érdemesnek tartja, jelentkezék intézete katonai parancsnokságánál, hogy ott a szükséges jegyzőkönyvi adatokat felvegyék.

A kinek valami baja vagy valami panasza van, ami nem intézeti és szolgálati dolgokra vonatkozik, jelentse ezt be a szerkesztőségnek. A szerkesztőség hivatalos órát tart minden hétköznap, szombat kivételével, d. e. 11-12 óráig. A szerkesztőség a bejelentett ügyes-bajos dolognak utána fog járni és a „Szerkesztői üzenetek“ rovatában lehetőleg már a lap legközelebbi számában írásbelileg fog felvilágosítást adni. Epúgy felelni fogunk írásbelileg beadott kérdézőkódésekre is.

MUNKAKÖZVETÍTÉS

Rokkantak :

- akik régi munkaadójukhoz akarnak visszakerülni,
- akik állásba akarnak lépni,
- akik bárhová elszegődni, helyet keresni akarnak,
- akik nem járnak oktatásra és kezelés után dolgozni akarnak,

forduljanak az intézetek munkaközvetítőjéhez.

Munkaadók :

- akik régi alkalmazottaikat akarják visszakapni,
- akik rokkantak részére állandó megélhetéssel járó állást akarnak felajánlani,
- akik munkaalkalmat hirdetni akarnak,
- akik rövidebb vagy hosszabb időre rokkant munkásokat akarnak kapni.

forduljanak szóbanv. írásban az intézetek munkaközvetítőjéhez.

Rokkantak részére a pozsonyi intézetnél felajánlott állások.

Rokkant nyomdászokat és szedőket felvesz a „Rokkantak Lapja“ nyomdája, **Angermayer Károly**, Pozsony, Ventur-utca 9.

Rokkant szíjgyártó vagy nyerges-munkás, esetleg nem szakmabelli is, aki ilyen állásra pályázik, jelentkezék a **Brüll Adolf** cégnél, Pozsony, Széplak utca 6.

Gazdasági felügyelők.

Schaimovitz Adolf, Majtény (Pozsonymegye), Majoros munkafelügyelő egyúttal tejgazdaságnál gyakorlati előképzettség is elegendő 100-150 korona havi fizetés kis családú előnyben, járandóság változó terményben.

Ferid Eskéle, Algyógy (Hunyadmegye), botosispán, gyakorlatilag képzett gazda, aki szőlőművelétekhez ért, lakás, fűtés, kert, 1 hold tengerivel bevetett föld, évi 1260-1400 korona vagy konvenció. **Március 1-ig.**

Báró Rudnyánszky József, Budapest, gazda, kisegítő ispán, e hó végéig **Gróf Ambrózi István**, Bázos (Temesmegye), magtáros, irni, olvasni tudjon, évi 300 korona, lakás, jó konvenció. Csak olyan embert, aki már volt ily állásban.

Gazdasági cseléd.

Ó mélt. Boronkay Mária Jóságfelügyelősege, Vajk (Nyitra megye), motoreke szántáshoz, lakás és az összes illetményeket, nős legyen. **Alsócevi Dr. Farkas Ferenc**, Anyalapuszta (Komárom megye), 1 méhesz, 40 korona havi fizetés és jó ellátás.

Szmik Gyula földbirtokos, Óbecse (Bács megye), gazdasági előmunkás, irni, olvasni tudjon, havi 30-60 korona, teljes ellátás, nőtlen, **március 15-ig.**

Percel Józsefné, Csomatelke, u. p. Fülel, 2 béres, 1 szoba, konyha, kamra, 8 méter fa, 1380 liter rozs, 360 liter búza, 60 liter árpa, kert, 1 magyar hold 1200 m. krumpli és kukorica föld, disznó, legeltetés kecske- vagy tehéntartás, 200 korona évi fizetés, 24 korona szalonnaváltás, 5 korona 40 fillér sóváltás.

Irodai alkalmazások.

Kovács László, Szilice (Gömör megye), jegyzői irnok, 4-6 gymnasiumi képzettség, teljes ellátás ágyonemű kivételével havi fizetés egyenlőre 20 korona, három hó után 25 korona és némi mellékjövedelem.

Lukói körjegyzőség (Sáros megye), körjegyzői irnok, lakás, 1000 korona fizetés, ellátás csakis kivételes esetben.

Scholtz Gusztáv, Tarnócz (Liptó megye), jegyzői irnok, polgári, reál vagy gymnasium, tótul beszélő előnyben, havi 20-40 korona, lakás, ellátás, fizetés emelkedik, nőtlen.

Aranyosmohácsi körjegyzőség (Marostordamegye), jegyző irnok évi 1000-2000 korona, lakbér, ha nőtlen, méltányos árban ellátást kaphat.

Szabó György, Gyergyószentmiklós, központi iroda vezetésére, jogvézett vagy jogász legyen, rom. kat. vallású, havi 60 korona, lakás, ételmezés, ha megfelel két hó múlva 20 koronával több.

Beliczai körjegyzőség, jegyzői irnok, évi 1400 korona.

Nyugdíjasok országos szövetsége Budapest, irnok, heti 5-5 korona. **Vulkán község**, jegyzői irnok, havi 120 korona, beválás esetén fizetés emelkedik.

Dákai körjegyzőség (Veszprém), jegyzői irnok, havi 120 korona, 80 koronaért kosztot kapna, segédjegyzőnek választatik háború után. **Dr. Szilárd Simon** ügyvéd. **Galgócz** (Nyitra megye), irodai állásra az ügyvédi irodában, magyar, német és tót nyelv tudása írásban és szóban.

Vizkeleti körjegyzőség (Pozsonym.), körjegyzői segéd, ki már ily minőségben dolgozott, havi 120 korona, lakás, fűtés, világítás és szorgalma szerint mellékjövedelem.

Vacuum- és Sulfid-Vállalatok Budapest, egy irodista, havi 200-240 korona.

Dr. Nagy Péter, Kula, körjegyzői irnok, havi 150 korona, magyarul, szerbül tudjon és gépirjon. — E hó végéig.

Magyarmecsei körjegyzőség (Baranyamegye), segédjegyző, esetleg adóügyi kisegítő, havi 180 korona.

Stephán Béla, Cirokaófalú (Zemplén megye), jegyzői irnok, szép írással, havi 30-36 korona, teljes ellátás, nőtlen.

Beszterczenaszód vármegyei körjegyző, Sajónagyfalú körjegyzői irodában közigazgatási és adóügyekben jártas, oklevelesnek évi 1400 korona, 180 korona utáltalány, 120 korona lakbér és mellékjövedelem. Nem oklevelesnek: 1000 korona és a fenti uti általányok.

Stridovári körjegyzőség (Zalamegye), segédjegyző vagy irnok, évi 1400 korona és mellékjövedelem.

Kertészek.

Wertheimer Vilmos, Hontvarsány, konyhakertész a kastély körüli park és virágok gondozására. Ellátás és havi 70 korona.

M. kir. földművesiskola igazg., Adai (Bodrog megye), kerti munkási teendők. Havi 100 korona, lakás, tüzelő, ételmezés, saját költségen az iskola konyháján.

Ágoeszy Gyúia, Sándorfalva (Csongrád megye), 1 kertész, 1000 korona évi fizetés, lakás, 300 kéve rözse és 600 m²-öl vetemény föld használata, nős; a nagyobb gyermekek napszám mellett dolgozhatnak.

Gotz Rudolfné, Szada (Pest megye), méhészetnél és konyhakertészettel segítség, nőtlen, lakás, ellátás fizetés.

Berger Vilmos, Budapest. Virágkert fejlesztése és ápolása, kétszer naponta öntözés, családias legyen, lakás és 80 korona.

Ujzászi és Marláth építész Kiskunfélegyháza, kertész, lakás, megfelelő fizetés, jövedelemből bizonyos jutalék, családias.

Salgótarjáni köszénbánya r.-t. (Nógrád megye), konyha- és virágkertész és méhészet elvégzésére, napi 3 korona, lakás, fűtés, nőtlen.

Fried Bernát és fiai, Simontornya, kertész, havi 80 korona, lakás.

Grünstein Bernát, Érsekújvár (Nyitra megye), konyhakertész.

„Méh“ magyar méhészeti értékesítő szövetkezete, Budapest, méhész és kertész, természetbeni lakás és ellátás.

Szamosújvári kir. javítóintézet igazgatósága, oktató kertész, évi 600 korona, 240 lakbér, 100 korona ruhapénz, 50 fillér ételmezési váltásdíj és családi pótlék.

Feketeházy János, Budapest, kerti munkás, fizetés megállapodás szerint

Kresz Lajos, Nyiregyháza, kertész. M. kir. Ferenc József nevelő intézet, Budapest, kertész, park-gondozás, némi veteményeskerti ismeret kívánatos, havi 60 korona, lakás, fűtés, világítás, élelmezés, mellék-jövedelem, nőtlen.

Műszerészek.

Koch Antal, Nagyikinda (Torontál-megye), órásszegéd, nős, lakás, fizetés megegyezés szerint 200—300 koronáig.

Kepets Hermann, Nagykároly (Szatmármegye), 1 kis és nagy órásszegéd 200—250 korona nőtlen.

Márkus István, Arad, órajavításra 4 órásszegédet. 200—300 koronáig havonta.

Magyar, belga és fémipar r.-t., szerzőmunkái vagy szerzőmunkakataság vagy lakatosi kiképzés, napi bér 6 korona.

Kachlemann Károly és fia, Vihnye 12—14 lakatos, napi 6—10 korona.

Kachlemann Károly, Vihnye (Bars-megye), 6—8 esztorgályos, napi 6—10 korona.

Horváth és Társa, Rákosliget (Pest-megye), 2 lakatossegéd, napi 6—10 korona.

Magyar magántelefon r.-t. Budapest, telefonkezeléshez és javításhoz műszerész, óraber 80 fillértől felfelé.

Koch Antalné, ékszerész, Nagyikinda, órásszegéd.

"Phöbus" villamos-vállalatok, tátrai villamosvasutak üzemzetősége, 3 lakatos, némi gyakorlat a vas-és fémipari szakmában, havi 120 korona.

Magyar Mérleg- és gépgyár r.-t. Budapest, 10 mérlegkészítő lakatos, óraber 80—90 fillér

Forster Gusztáv, Sopron, gépekjavításához lakatos- vagy órásszegéd.

"Carlton" szálloda Pozsony, villany-szerelő, géplakatos, műszerész.

Vincellérek.

Özv. Andreka Gyuláné, Piszke, (Esztergom-megye), vincellér szőlő megmivvelésére, családos, havi 100 korona, lakás, fűtés, egy fél hold területű föld burgonya részére.

Mojses István, Rozsnyó (Gömör-megye), szőlőmunkás, 2000—2400 öl szőlőt megtudjon mivvelni. A szőlőben jó lakás, tüzelés, esetleg sertéstartás, tehéntartás, és megfelelő konvenció.

Lakó György, Szászvár (Baranyamegye), szőlőtelepen felügyelő és dolgozó, havi 35 korona, lakás, ellátás ha nőtlen, ha nős, felesége házmesteri állást foglalna havi 16 koronáért.

Fried Eskeles, Algyógy (Hunyad-megye), vincellér iskolát végzett vagy gyakorlatlaltal bíró erdélyi karika szőlőmivveléshez, évi 740 korona, lakás, kert, fél hold föld tengerivel bevetve és tűzifa. Február 20 ig.

Asztalosok.

Vörös Jánosné, Mohács, tanuló vagy segéd.

Heisler József, Budapest, 5—6 asztalossegéd, 60—100 fillér óraber.

Heisler József, Budapest, asztalos-művezető, ki már működött gépi-üzemi gyárban, havi 300 korona kezdőfizetés.

Kovács János, Budapest, asztalos, 80 fillér óraber.

Berghuber György, Pozsony, műasztalos.

Gépész.

Vacum és Sulfid Vállalat Budapest, 1 gépész, heti 36—40 korona.

Zawadil E., Budapest, egy gépmester nyomdai, kezdő, hetibér 30—35 korona.

Rákóczy Kollegium, Budapest, egy kazánfűtő, havi 50 korona, teljes ellátás, mosás, fűtés, lakás, világítás, nőtlen legyen.

Laendler Antal, Abda (Győr-megye), gépész, lehet családos, fizetés a gazdaságban szokásos konvenció.

Női, bolti, irodaszolgái helyek.

Rudnyánszky László, Ráczeke, vármegyei hajdú, teljes ellátás, 40 korona fizetés, megyei ruha és csizma, nőtlen.

Iván Simon, Budapest, üzleti szolga, havi 150—200 korona.

K. u. k. Zentralmarktenderei, Budapest, kiszolgáló és bérelős, kívánatos kereskedő vagy kocsmáros, vagy hasonló foglalkozású legyen.

Pettényi Lajos, Pozsony, házmester. Délnémet Dunagőzhajózási Társaság Budapest, 2 irodaszolga, lehetőleg német nyelv tudása, 100 korona havi kezdőfizetés és drágasági pótlék.

Délnémet Dunagőzhajózási Társaság Budapest, 1 küldönc, lehetőleg német nyelv bírása. Havi kezdőfizetés 100 korona és drágasági pótlék.

Bütorkészítő iparosok árúcsarnok szövetekezete Kolozsvár, egy üzleti szolga és csomagoló, havi 120 korona fizetés.

Fogyasztási és értékesítő szövetekezet Gyergyószentmiklós, boltosi állásra irni és számolni tudó, tudjon 60 kilogrammot emelni. Havi fizetés 150 korona és 30 korona lakás-pénz.

Zombori Hengermalom r.-t., Zombor, egy póstás, irni, olvasni tudó, szerbül beszélő előnyben, havi 140 korona.

Fazekas Margit, Vecsés, 1 levélhordó, havi 60 korona, betegség és bal- eset ellen biztosítva.

Éjjeli, erdő, mező- és határőr.

Gróf Ambrózy István, Bázos (Temes-megye), Armág Pa. 2 vadőr, évi 200 korona és jó konvenció mellett.

Gróf Ambrózy István, Bázos (Temes-megye), 3 mezőőr, évi 200 korona és jó konvenció mellett.

Ferenc József földalatti vasút r.-t. Budapest, peronőr.

Magy. kir. Dohánybevaltó Hivatal, Arad, raktárőr, lúztöltőszerek rendbetartása, napi 3 korona.

Fischer Vilmos, Igar (Fehérmegye), határcsősz, havi 120 korona, lakás, fűtés.

Gróf Ambrózy István bázosi uradalma, Bázos (Temes-megye), 3 mezőőr irni olvasni, évi 200 korona, jó konvenció, lakás, apr 1-ig.

Alsóőre dr. Farkas Ferenc, 1 csősz, 400 hold föld felügyeletére, jó konvenció.

Kocsisok.

Bezeredy Mihály, Ponor (Hunyad-megye), 1 urasági parádés kocsis, 19—12 frt. készpénz és teljes ellátás.

Bartosiewicz Jenő, Közalap. föld-bérlet, Grinád (Pozsonymegye), Grünfeld major. Kocsis könnyebb lovakhoz, nős lehet, kap jó konvenciót, a rokkant családós lehet, családtagjai még napszamba is dolgozhatnak.

Vacuum- és Sulfid Vállalat Budapest, 2 kocsis, heti 30—36 korona.

Laendler Antal, Abda (Győr-megye), gazd kocsis, ki jó futó lovakkal már hajtott, tudjon lovat hajtani és egyszersmind kocsit tisztítani, lehet családós, kap lakást és gabonajárulékot, szóval a szokásos konvenciót.

Különfélék.

Schmidt E. és Társa, Pozsony, pince-munkás, napi 4 korona.

Neubauer és Salvendy, Vágújhely, kosárfonósegéd

Fischer Vilmos, Igar (Fehérmegye), pallér, havi 100 korona, lakás, fűtés.

Wiener lovag uradalma. Csütörtök (Pozsonymegye), bognár, havi 120 korona, lakás, fűtés, világítás, nőtlen.

Wertheimer Vilmos, Hontvarsány (Hont-megye), bognár, mig lakást készítenek, lakás nélkül ellátást adok, ha nőtlen állandó ellátást.

Duppai J. Ferenc, Budapest, fiatal vegyész ki a szappanfőzést érti.

Szekács Antalné, Kolozsvár, fodrász-segéd.

Özv. Török Józsefné, Zilah, borbély-segéd, 30—40 korona, teljes ellátás.

Voda Károly, Pincéd (Bács-megye), kerékgyártósegéd, lakás, élelmezés, mosás, fizetés.

Niederhauser N., Pozsony, 2 hűs-kihordó.

Gróf Takács Tolvaj István, Alsó-csöppöny (Pozsonymegye), vadőrt, havi 60 korona, lakás, 1 pár csizma, 1 ruha.

Györkös Ferencné, Hedrehely (Somogy-megye), postamester, 4 polgári iskola szükséges, továbbá 2000 korona kaució, évi körülbelül 3000 korona fizetés.

Délnémet Dunagőzhajózási Társaság Budapest, 2 raktárnok, 4 közép-iskola. irás, olvasás, számolás és lehetőleg német nyelv tudása, 100 korona havi kezdőfizetés és drágasági pótlék.

Magy. Wolfram lámpagyár Kremenczky János, Budapest, könnyebb iratkezelési fénymérési felügyelői, munkaszerszám karbantartására, fizetés képzettség és teljesítmény szerint, betanulás után 40—50 korona hetenként

Budapesti állattartók szövetekezete 2 állatkóroda fenntartására egy gondnokot, kezdő havi fizetés 140 korona.

Hraska Józsefné, Budapest, egy borbély, fodrász, fizetés 120 korona.

Pongrácz Gyula, Budapest, borbély-segéd, lakás, ellátás, 10 korona heti bér.

Razsó és Társa Budapest, 1 betű-szedő, heti 38—45 korona, 9 1/2 órai munkaidő, túlórákért 70—100 fillér.

Magyar mérleg- és gépgyár, Budapest, 1—2 lakatos, 1 kovács, 1 vasesztorgályos, fizetés megegyezés szerint.

Kiss Ferencné, Budapest, 1 cipész-segéd, teljes ellátás és megfelelő fizetés.

Szamosújvári kir. javítóintézet Igazgatósága, Szamosújvár, családi felügyelő mint oktató, 1 szabó, 1 kefekötő, egy könyvkötő, egy kosárfonó, fizetés érdem szerint.

Konta Pál, Szigetszentmiklós (Pest-megye), egy borbélysegéd, nőtlen, mosáson kívül teljes ellátás és havi 20 korona.

Ujlaky Ilona, Rozsnyó (Gömör-megye), egy cukrászsegéd, teljes ellátás, 50—60 korona fizetés.

Högyész község Elöljáróság, egy kéményseprősegéd, havi 120 korona fizetés és az iparnál előforduló jövedelem.

Tejszövetkezet Gyergyószentmiklós, egy vaj- és sajtmester, havi 80 korona egyelőre és lakás.

Balder Ferenc, Beregszász (Bereg-megye), 3 hordócsináló, 140 literes hordótól 150 literig 7 korona, 151 litertől 205 literig 8 korona, hektoliterenként 4 korona.

Özv. Brichta Arminné, Nyitra, egy cipész-szakmunkás, aki ért mérték-vételhez szabáshoz, felsőrészkészítéshez és fűzéshez, heti bér 40—44 korona.

Köszegi vasutas árvaháznak igazgatósága, Köszeg (Vas-megye), egy cipész, teljes ellátás és 60 korona.

Bautlin-féle vegyigyárak r.-t., Perecseny (Ung-megye), egy soffőrszakl ember, fizetés a jelentkezésnél megállapítandó.

Kamanez József, Bática (Pest-megye), mezőgazdasági eszközök készítésére (kocsik stb.) egy embert, fő a képzettség, kap teljes ellátást, családós vagy nőtlen lehet, fizetés az elvégzett munka után.

Perbete-Udvardi vadászterületre 2 vadőr, havi 70 K. fizetés, 100 K. lakbér és lődijak.

A fent hirtetett munkaközvetítésekre vonatkozó ügyekben felvilágosítással szolgál Nagy Jenő Károly hadnagy, a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában naponta 10—6 ig.

Kolozsvári és erdélyi rokkantak részére a kolozsvári takarékpénztár 1000 K. segélyt adományozott. A segélyre a Nyilvántartó Irodában lehet jelentkezni.